

VU Research Portal

Kroniek onderwijsrecht 2019: het einde van de rit

Lievens, Johan

published in

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek Recht
2019

document version

Early version, also known as pre-print

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Lievens, J. (2019). Kroniek onderwijsrecht 2019: het einde van de rit. *Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek Recht*, 2019(7), 398-413.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Kroniek onderwijsrecht 2019: het einde van de rit

Johan LIEVENS

Het laatste schooljaar van de legislatuur was er voor de Commissie Onderwijs uit het Vlaams Parlement geen van vroegtijdig uitbollen. Hoewel minder dan in piekjaar 2017-2018 bracht het einde van de rit toch nog een stevig aantal nieuwe decreetsbepalingen inzake onderwijs. In deze kroniek bespreken we de voornaamste. Daarbij komt allereerst Onderwijsdecreet XXIX aan bod (1). Specifiek met betrekking tot het kleuter- en leerplichtonderwijs focussen we vervolgens op de wijzigingen aan het inschrijvingsrecht en de invoering van een systeem van centrale aanmelding (2), de nieuwe onderwijsdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs (3) en de uitrol van een systeem van aanvangsbegeleiding voor beginnende leerkrachten (4). Tot slot zijn afzonderlijke titels gewijd aan de twee decreten van 26 april 2019 met betrekking tot de procedure en het kwaliteitstoezicht voor het behalen van beroepskwalificaties op basis van extern verworven competenties (5); en het decreet toezicht en organisatorische aspecten hoger onderwijs van 1 maart 2019 (6). Voor wie snel door de tekst wil gaan, is gebruikgemaakt van tussentitels en vet gedrukte kernwoorden. Een aantal afkortingen vindt u alvast in de eerste voetnoot.¹

4. Aanvangsbegeleiding voor beginnende leerkrachten in het decreet van 15 maart 2019 CAO XI	408
5. Decreten beroepskwalificaties buiten het regulier onderwijs van 26 april 2019	409
6. Decreet toezicht en organisatorische aspecten hoger onderwijs van 1 maart 2019	410

1. Onderwijsdecreet XXIX van 5 april 2019

1. Met het decreet van 5 april 2019 betreffende het Onderwijs XXIX² zag ook dit jaar een genummerd decreet met een resem bepalingen ter aanvulling, verbetering of vereenvoudiging van het onderwijsrecht het levenslicht. In wat volgt, bespreken we achtereenvolgens enkele wijzigingen met betrekking tot het kleuter- en leerplichtonderwijs (1.1), het M-Decreet (1.2), het deeltijds kunstonderwijs (1.3), en het hoger onderwijs (1.4).

2. We vermelden hier ook kort twee meer technische wijzigingen die niet in Onderwijsdecreet XXIX zaten, maar eveneens algemeen van aard zijn. De bepalingen over en verwijzingen naar de **schooltoelagen** in het kleuteronderwijs en het leerplichtonderwijs zijn opgeheven in het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap en het Decreet Basisonderwijs, de Codex Secundair Onderwijs en de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs.³ Sinds 1 januari 2019 zijn de toelagen immers geregeld in het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid.⁴ Daarnaast stemde het decreet van 21 december 2018 houdende wijziging van regelgeving betreffende **politiek verlof voor onderwijspersoneel** de regels inzake politiek verlof uit de Codex Hoger Onderwijs en de codificatie sommige bepalingen voor

INHOUD

1. Onderwijsdecreet XXIX van 5 april 2019	398
1.1 Kleuter- en leerplichtonderwijs	399
1.2 M-Decreet	401
1.3 Deeltijds kunstonderwijs	402
1.4 Hoger onderwijs	402
2. Inschrijvingsdecreet van 17 mei 2019	404
2.1 De mogelijkheid leerlingen te weigeren ingeperkt	404
2.2 De voorrang voor Nederlandstaligen in Brussel aangescherpt	406
3. Decreet onderwijsdoelen eerste graad van 14 december 2018	406

1. Decreet Basisonderwijs (DBO); Codex Secundair Onderwijs (CSO); Decreet Volwassenenonderwijs (CVO); Codex Hoger Onderwijs (CHO); Decreet Deeltijds Kunstonderwijs (DDKO).
 2. BS 24 juni 2019.
 3. Decreet 22 maart 2019 tot wijziging van het Decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 en het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, wat betreft de afstemming op het decreet van 27 april 2018 tot regeling van de toelagen in het kader van het gezinsbeleid, BS 15 mei 2019.
 4. BS 31 juli 2018.

het onderwijs af op de nieuwe regels uit het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.⁵

1.1 Kleuter- en leerplichtonderwijs

3. Onderwijsdecreet XXIX wijzigt vooreerst een reeks variabelen met betrekking tot het kleuteronderwijs, het lager onderwijs en het secundair onderwijs. Een eerste wijziging betreft het aanbod van **tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) en synchroon internet-onderwijs (SIO)** aan leerlingen voor wie het wegens ziekte of ongeval onmogelijk is op school onderwijs te volgen. TOAH en SIO krijgen een afzonderlijke decreetale verankering.⁶ Daarmee komt een einde aan de eerder gecreëerde verwarring over of TOAH en SIO als inwisselbare alternatieven golden, waarbij een school aan de verplichting om TOAH aan te bieden zou kunnen voldoen door (slechts) SIO aan te bieden.⁷ Voor beide onderwijsvormen gelden voortaan afzonderlijke voorwaarden, zij het dat een gecombineerd aanbod mogelijk is.⁸

Daarnaast voorziet Onderwijsdecreet XXIX ook in de centrale organisatie van het synchroon internetonderwijs. Doel is dankzij de schaalgrootte van een centrale organisatie versnippering van kennis, middelen, materiaal en mankracht te voorkomen.⁹ Vanaf schooljaar 2020-2021 zal de Vlaamse regering daarom het synchroon internetonderwijs via een beheersovereenkomst van maximaal vier schooljaren toewijzen aan een centrale organisatie.¹⁰ Specifieke deelopdrachten kunnen ook aan andere organisaties worden toevertrouwd. De bepaling van de procedure voor aanmelding en aanstelling is net als de invulling van de opdracht van de centrale organisator gedelegeerd aan de Vlaamse Regering. Wat de opdracht van de centrale organisator betreft, vermeldt de memorie van toelichting onder meer het ter beschikking stellen van materiaal voor SIO-trajecten, een helpdeskfunctie en technische ondersteuning, het toetsen van de voorwaarden en criteria, activiteiten op het vlak van materiaal- en methodieontwikkeling, en onderzoek en vorming in verband met SIO.¹¹

Eerder in 2018-2019 werd overigens ook al beslist tot een uitbreiding van het tijdelijk onderwijs aan huis tot alle kleuters.¹²

4. De subsidie voor de **rijdende kleuterschool Vlaanderen** wordt voortaan verstrekt op basis van kalenderjaren in plaats van schooljaren.¹³ Op die manier wordt het systeem afgestemd op de kermisagenda, waarbij het onderwijsjaar loopt tot aan de jaarlijkse winterstop in december en januari.¹⁴ Voor de toekenning van het verlot wegens bijzondere opdracht voor de leerkracht van de rijdende kleuterschool wordt wel vastgehouden aan de periode van het schooljaar om een eventuele overstap vanuit het reguliere onderwijs te faciliteren.¹⁵

5. Ook in het geval van **duaal leren** kan het schoolritme afwijken van wat gangbaar is. Duaal leren combineert immers het leren op school met het leren binnen een onderneming. Dat laatste kan ook gebeuren tijdens een schoolvakantie. Voor personeelsleden van de school die daardoor bijkomende werkverplichtingen krijgen, was al voorzien in het opzetten van een passende financiële compensatieregeling. Onderwijsdecreet XXIX voegt daar nu de mogelijkheid aan toe voor personeelsleden om de tijdens schoolvakanties gepresteerde dagen op een ander ogenblik van het schooljaar op te nemen.¹⁶

Ook voor de leerlingen is de vakantieregeling verder op punt gesteld. In principe wordt voor leerlingen in alternerende opleidingen de klassieke schoolvakantieregeling gevolgd. Daar kan echter van worden afgeweken (1) omwille van seizoensgebonden activiteiten (structureel) of (2) omwille van een leeropportunity tijdens een schoolvakantie. De tijdens de vakantieperiode gepresteerde opleidingsdagen moeten dan binnen hetzelfde schooljaar worden gecompenseerd tijdens de lesweken op dagen waarop de leerling volgens het uurrooster in de onderneming moet worden opgeleid.¹⁷

Ook kan – in de derde graad van het gewoon secundair onderwijs, de kwalificatiefase en integratiefase van het buitengewoon secundair onderwijs opleidingsvorm 3 en opleidingen van het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd – de schoolvakantieregeling worden verminderd tot twaalf schoolvakantieweken. Voor duaal ingerichte structuuronderdelen op niveau van het Se-n-Se-onderwijs of het derde leerjaar van de derde graad van het voltijds secundair onderwijs

5. BS 31 december 2018.

6. Art. 34 en 63/1 DBO en art. 117 en 117/1 CSO, zoals gewijzigd bij art. 9, 11 en 69 en 70 OD XXIX.

7. Zie: J. LIEVENS, "Synchroon internetonderwijs in plaats van tijdelijk onderwijs aan huis: geschoold van ver of verre van geschoold?" (noot bij Gent 30 maart 2017, rol nr. 2015/AR/977), *TJK* 2017, nr. 2, (149) 157.

8. Art. 34, § 6 en 36/1, § 5 DBO en art. 117, § 6 en 117/1, § 5 CSO, zoals ingevoegd bij art. 9, 11, 69 en 70 OD XXIX.

9. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 48.

10. Art. IV.1, 10°, IV.52-IV.53 Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, zoals ingevoegd bij art. 137-140 OD XXIX.

11. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 48.

12. Art. 34, § 1-2 DBO, zoals vervangen bij art. 37 decreet van 21 december 2018 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019, BS 28 december 2018.

13. Art. 168, 6° en 169 DBO, zoals gewijzigd bij art. 28-29 OD XXIX.

14. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 11-12.

15. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 12.

16. Art. 357/9, § 4, derde en vierde lid en 357/23, derde en vierde lid CSO, zoals ingevoegd bij art. 102 en 103 OD XXIX.

17. Art. 19, eerste lid, 1°-2° en tweede lid decreet 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen, zoals vervangen bij art. 132 OD XXIX.

is ook een reductie tot acht schoolvakantieweken op schooljaarbasis mogelijk.¹⁸

6. Terzijde kan kort worden gewezen op het decreet van 30 november 2018, waarmee het **duaal leren ook in het buitengewoon secundair onderwijs** van opleidingsvorm 3 en 4 mogelijk is gemaakt.¹⁹ In twee eerdere kronieken gingen we al in op het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen (dat voorzag in een eenduidig statuut ter vervanging van de verschillende bestaande types van leerovereenkomsten)²⁰, het proefproject “schoolbank op de werkplek”²¹ en het decreet van 30 maart 2018 betreffende duaal leren en de aanloophase (dat voorzag in een algemene regeling voor het gewoon secundair onderwijs).²² Het merendeel van de bepalingen voor het gewoon onderwijs is nu overgenomen in een nieuw deel V/3 over duale structuuronderdelen in het buitengewoon onderwijs van opleidingsvorm 3 en 4. Door de grote overeenstemming lijkt een uitgebreide bespreking niet opportuun. Een belangrijk verschil kan wel worden aangestipt: voor het buitengewoon onderwijs is besloten geen specifieke aanloophase te voorzien omdat men er “via het werken met individuele handelingsplannen al heel wat in handen [heeft] om begeleiding op maat aan leerlingen aan te bieden, ook op het vlak van voorbereiding inzake arbeidsrijpheid”.²³

7. Een andere wijziging uit Onderwijsdecreet XXIX betreft de implementatie van de **Algemene Verordening Gegevensbescherming** (de AVG of GDPR) van de Europese Unie.²⁴ In de decreten rechtspositie onderwijspersoneel is een bepaling ingevoegd die schoolbesturen de toelating geeft om binnen een scholengemeenschap gegevens uit te wisselen betreffende de dienstprestaties van personeelsleden, bijvoorbeeld met betrekking tot dienstanciënniteit, of verslagen over de beoordeling of van functionerings- en evaluatiegesprekken.²⁵ Voor die gegevensuitwisseling, die bijvoorbeeld van belang is om het personeelsbeleid binnen de scholengemeenschap te kunnen stroomlijnen²⁶ of om het voorrangsrecht te bepalen

van een personeelslid voor een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD)²⁷ binnen de scholengemeenschap, bestond nog geen rechtsgrond.²⁸ Voor verslagen over de beoordeling, functionerings- of evaluatiegesprekken stelt de nieuwe bepaling uitdrukkelijk dat deze slechts uitgewisseld mogen worden tussen die instellingen van de scholengemeenschap waar het personeelslid diensten presteert.

8. Met Onderwijsdecreet XXIX wordt het reeds bestaande **Netwerk Islamexperten** verankerd in een nieuw hoofdstuk 12 van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016. Met een door het Executief van de Moslims van België erkende vzw die optreedt als erkende instantie van het islamitische godsdienstonderwijs in de Vlaamse Gemeenschap wordt een beheersovereenkomst gesloten voor maximaal vier jaar. Aan die vzw wordt een jaarlijkse subsidie verstrekt voor activiteiten op het vlak van levensbeschouwelijke diversiteit, polarisering, radicalisering en extremisme binnen de werking van onderwijsinstellingen, vormingscentra en CLB's.²⁹

9. Het Decreet leerlingenbegeleiding van 27 april 2018 schreef, anders dan het vroegere CLB-Decreet voor dat ouders toestemming moeten geven voor het **vaccineren** van hun kinderen. De wet betreffende de rechten van de patiënt stelt evenwel dat minderjarigen die tot een redelijke beoordeling van hun belangen in staat kunnen worden geacht, hun rechten als patiënt zelfstandig kunnen uitoefenen.³⁰ In lijn met die wet is het ook de praktijk van de CLB's dat de toestemming van ouders geen noodzakelijke voorwaarde is om te vaccineren.³¹ Onderwijsdecreet XXIX schrapt de vereiste van ouderlijke toestemming nu ook uit het Decreet leerlingenbegeleiding.³²

10. Wie, zoals de auteur van deze kroniek, de onderwijsdecreetgeving met enige regelmaat onder de loep neemt, kan zich niet van de indruk ontdoen dat er al te vaak haastig en onzorgvuldig te werk wordt gegaan. Symmetrische bepalingen voor basis- en secundair onderwijs worden in verschillende bewoordingen in

18. Art. 19, eerste lid, 3°-4° decreet 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen.

19. Voluit: decreet betreffende het duaal leren in het buitengewoon secundair onderwijs van opleidingsvorm 3 en 4, BS 21 december 2018.

20. BS 17 augustus 2016.

21. B.VI.Reg. van 22 april 2016 betreffende het tijdelijke project “Schoolbank op de werkplek” rond duaal leren in het secundair onderwijs, BS 26 juli 2016.

22. BS 23 mei 2018.

23. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1696/1, 6.

24. Ook artikel 179 OD XXIX kadert in de implementatie van de AVG, zij het dat die bepaling slechts een technische correctie doorvoert. Het artikel corrigeert de verwijzing naar “regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens” in artikel 10, derde lid van het Decreet leerlingenbegeleiding van 27 april 2018.

25. Art. 23bis, § 17 decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs en art. 21bis, § 15 decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs, zoals ingevoegd bij art. 3 en 5 OD XXIX.

26. Cfr. art. 57, 3° CSO.

27. Zie over de tijdelijke aanstelling van doorlopende duur ook *infra* nr. 33.

28. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 5.

29. Art. IV.52 Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016, zoals ingevoegd bij art. 141-142 OD XXIX.

30. Artikel 12 wet 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt; MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 60.

31. In dezelfde zin: punt 2.4 omzendbrief CLB/2018/02 Operationalisering van de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=15157> (laatst geconsulteerd op 30 juli 2019).

32. Art. 6, § 4 en 9, § 2 decreet 27 april betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, zoals gewijzigd bij art. 177 en 178 OD XXIX.

het Decreet Basisonderwijs en de Codex Secundair Onderwijs ingevoegd³³, beleidsballonnetjes worden opgelaten (inclusief decretale verankering) en weer neergeschoten alsof decreetteksten slechts brainstormfora zijn, en grote en kleine hervormingen vergen nog jarenlange bijsturingen. Voor die laatste kwestie is geen voorbeeld zo duidelijk als het M-Decreet, dat net als in alle voorgaande genummerde decreten sinds 2014 ook in Onderwijsdecreet XXIX, verdere uitvoering en bijsturing krijgt.³⁴ We gaan er onder een volgende tussentitel op in.

11. Een eerste, frappant voorbeeld uit Onderwijsdecreet XXIX van een neergehaald ballonnetje betreft het getuigschrift basisonderwijs. Onderwijsdecreet XXVII (2017) voorzag in de veralgemeende invoering van een getuigschrift voor leerlingen die het basisonderwijs afronden. Voor wie het getuigschrift basisonderwijs niet behaalde, zou een “**getuigschrift bereikte doelen**” worden ingevoerd. Nadat Onderwijsdecreet XXVIII (2018) de invoering al met een jaar uitstelde – naar het einde van het afgelopen schooljaar – maakt de decreetgever in Onderwijsdecreet XXIX helemaal komaf met het nooit uitgerolde systeem. “Uit herhaalde signalen blijkt dat het onderwijsveld de keuze voor een ‘getuigschrift bereikte doelen’ in het geheel niet als een meerwaarde ervaart en er ook een planlastvermeerdering inziet (sic)”, klinkt het in de memorie van toelichting.³⁵ De decreetgever keert terug naar het oude systeem, waarin leerlingen die het getuigschrift basisonderwijs niet krijgen, een verklaring ontvangen “met het aantal en soort gevolgde jaren lager onderwijs, een schriftelijke motivering waarom het getuigschrift basisonderwijs niet uitgereikt werd, alsook aandachtspunten voor de toekomst.”³⁶ Hoewel het luisteren naar signalen uit het onderwijsveld alle lof verdient, rijst de vraag of dat hier wel tijdig is gebeurd.

12. Onderwijsdecreet XXIX bevat, naast het getuigschrift basisonderwijs, nog een ander voorbeeld waarin de decreetgever – of minister Crevits – gas terugneemt: de **scholengemeenschappen**. Voorzag de Conceptnota Bestuurlijke Optimalisatie van 27 mei 2016 nog in de invoering van “verenigingen van schoolbesturen” ter vervanging van de “scholengemeenschappen” die decretaal zouden ophouden te bestaan vanaf 2020³⁷, dan voorziet Onderwijsdecreet

XXIX in een nieuwe periode van zes schooljaren vanaf 1 september 2020, waarin scholen zich in een scholengemeenschap kunnen verenigen.³⁸ Ook voor na 2026 is in de mogelijke verlenging van het systeem van scholengemeenschappen – telkens in periodes van zes jaar – voorzien.³⁹ De scholengemeenschappen worden zo bestendig om rechtszekerheid te bieden aan de scholen en scholengemeenschappen, “in afwachting van een toekomstige bestuurlijke optimalisatie”.⁴⁰

13. Ook de **controle op het huisonderwijs** wordt bijgestuurd. In 2013 werd het toezicht op het huisonderwijs stevig verstrengd. Naast toezicht op het verstrekte huisonderwijs door de onderwijsinspectie geldt sindsdien een verplichting voor leerplichtigen die huisonderwijs volgen om via de centrale examencommissies het getuigschrift basisonderwijs en het getuigschrift voor de eerste graad van het secundair onderwijs te behalen.⁴¹ Wie het beoogde getuigschrift na twee pogingen (en uiterlijk in het schooljaar waarin hij dertien respectievelijk zestien jaar wordt) niet behaald heeft, wordt gedwongen zich in te schrijven in een reguliere school (naar keuze). De bepalingen uit de Codex Secundair Onderwijs met betrekking tot de Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap voor het secundair onderwijs schreven evenwel reeds voor dat een kandidaat zich per jaar maximaal drie keer kan inschrijven voor het examen van een bepaald vak.⁴² Om die discrepantie weg te werken, schrapt Onderwijsdecreet XXIX de beperking tot twee examens uit de huisonderwijsbepalingen in de Codex Secundair Onderwijs.⁴³ Wie huisonderwijs volgt, kan voortaan drie pogingen *per jaar* ondernemen om (vak per vak) het getuigschrift voor de eerste graad van het secundair onderwijs te behalen. Of de doelstelling van “uniformisering” waarvan sprake is in de memorie van toelichting echt wordt bereikt⁴⁴, is evenwel nog de vraag: voor het basisonderwijs geldt de beperking tot twee pogingen immers onverkort.

1.2 M-Decreet

14. Onderwijsdecreet XXIX bevat ook enkele bepalingen die het M-Decreet verder aanvullen/uitrollen. In de nieuwe artikelen 172*quinquies*/1 Decreet Basisonderwijs en 314/9 Codex Secundair Onderwijs⁴⁵

33. Zie bijvoorbeeld de asymmetrie tussen het nieuwe art. 125*quinquies*, § 2, tweede lid DBO en art. 51, eerste lid, laatste zin CSO, in verband met de van rechtswege verlenging van scholengemeenschappen na zes jaar die hierna worden besproken.

34. Maar ook kleinere wijzigingen worden vaak nog bijgestuurd. Zo vormen artikel 124 en 125 van Onderwijsdecreet XXIX een bijsturing van de amper vier maanden oude artikelen 2 en 3 van het verder in deze bijdrage vermelde decreet van 21 december 2018 houdende wijziging van regelgeving betreffende politiek verlof voor onderwijspersoneel.

35. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 8-9.

36. Art. 54*bis* DBO, zoals vervangen bij art. 15 OD XXIX.

37. Minister van Onderwijs Crevits, *Conceptnota: Bestuurlijke Optimalisatie*, https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Conceptnota_bestuurlijke_optimalisatie.pdf?newsitem=3b9cac27-b19f-4ce8-bcae-159b5215f4b9 (laatst geconsulteerd op: 30 juli 2019).

38. Art. 125*quinquies*, 125*septies* en 125*decies* DBO en 51 CSO, zoals gewijzigd bij art. 23-25 en 65 OD XXIX.

39. Art. 125*quinquies*, § 2, tweede lid DBO en art. 51, eerste lid, laatste zin CSO.

40. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 11.

41. Zie art. 26*bis* e.v. DBO en art. 110/28 e.v. CSO.

42. Art. 256/4, § 4 CSO.

43. Art. 110/30, § 1, derde lid CSO, zoals opgeheven bij art. 66 OD XXIX.

44. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 26.

45. Ingevoegd bij art. 32 en 91 OD XXIX.

is het mechanisme verankerd voor de **ondersteuning vanuit het buitengewoon onderwijs van scholen voor gewoon onderwijs** met leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Scholen van gewoon onderwijs moeten elk schooljaar een school van buitengewoon onderwijs kiezen die zal instaan voor de ondersteuning van de leerlingen met een gemotiveerd verslag, verslag of inschrijvingsverslag type 2, 4, 6 en 7. Onduidelijk is welke stem de ouders in die keuze van de ondersteuningsschool hebben. Hoewel de memorie van toelichting stelt dat de keuze met de ouders en het CLB moet worden overlegd en bij blijvende onenigheid “de stem van de ouders doorslaggevend” is⁴⁶, stelt de decreetstekst veel minder dwingend: “De school betreft de ouders van de betrokken leerlingen en het CLB bij deze keuze”. Verder expliciteren de artikelen dat scholen van gewoon onderwijs voor de ondersteuning vanuit het buitengewoon onderwijs netoverschrijdende samenwerkingen kunnen aangaan; en dat de scholen voor buitengewoon onderwijs netoverschrijdend samenwerken om aan expertisedeling te doen.⁴⁷ De nieuwe artikelen bepalen tot slot ook uitgebreid het mechanisme voor de bepaling van lestijden, uren en begeleidingseenheden in het kader van de ondersteuning.⁴⁸

Artikel 17, 18, 19 en 21 Onderwijsdecreet XXIX voorzien, nu een nieuw ondersteuningsmechanisme is uitgerold, dan weer in de opheffing van de uitgedoofde regeling van integratietoelagen voor scholen die GON- en ION-ondersteuning kregen.

Een laatste aan te stippen wijziging in het kader van het M-Decreet betreft de situatie waarin leerlingen of ouders klachten hebben over het ondersteuningsaanbod. Die klachten kunnen de redelijke aanpassingen door de school betreffen, evenals de ondersteuning door het ondersteuningsnetwerk of een school voor buitengewoon onderwijs, of het gemotiveerd verslag of verslag door het CLB. Onderwijsdecreet XXIX creëert voor die situaties nu de mogelijkheid een medewerker van een niet-betrokken **CLB als onafhankelijke bemiddelaar** te laten optreden wanneer een eerste overleg met het ‘eigen’ CLB geen oplossing oplevert.⁴⁹

1.3 Deeltijds kunstonderwijs

15. Een eerste maatregel met betrekking tot het deeltijds kunstonderwijs betreft de **bijzondere vestigingsplaatsen**.⁵⁰ Dat zijn vestigingsplaatsen waarvoor geen programmatie- of rationalisatienormen gelden. Naast gebouwen met een orgel of een beiaard, komen

voortaan ook locaties waar moeilijk verplaatsbare slagwerkinstrumenten staan in aanmerking als bijzondere vestigingsplaats. Het idee is zo de samenwerking te faciliteren met socioculturele verenigingen (zoals een lokale harmonie), secundaire scholen en Schools of Arts die over zulke slagwerkinstrumenten beschikken. De uitzondering van de programmatie- en rationalisatienormen is wel beperkt tot de vakken waarin de betrokken instrumenten aan bod komen.

Daarnaast worden ook gevangenissen en gesloten federale centra als bijzondere vestigingsplaats toegevoegd. Reden daarvoor is dat het rekruteren uit de gevangenispopulatie te weinig potentieel geeft om de geldende normen te halen.⁵¹

Tot slot is een bijkomende optie gecreëerd voor academies die niet binnen de decretale categorieën vallen, maar toch een uitzondering van de programmatie- en rationalisatienormen willen bekomen, bijvoorbeeld door het gebruik van “slagwerklokalen, scholen voor buitengewoon onderwijs ... – situaties waarbij het onmogelijk is de infrastructuur, het instrumentarium of de leerlingen naar een vestigingsplaats van de academie over te brengen”.⁵² Deze academies kunnen daartoe voortaan een aanvraag indienen bij de Vlaamse Regering.⁵³

16. Daarnaast voorziet Onderwijsdecreet XXIX in de mogelijkheid van **schuinzitten**. Leerlingen die alle basiscompetenties van de tweede (of de derde) graad muziek hebben bereikt, behalve de instrumenttechnische, kunnen voortaan, mits goedkeuring van de directeur op advies van de betrokken leerkrachten, starten met de derde (respectievelijk vierde) graad muziek terwijl ze nog een instrumentvak volgen in de tweede (respectievelijk derde) graad.⁵⁴

1.4 Hoger onderwijs

17. Onderwijsdecreet XXIX bevat een hele resem wijzigingen voor het hoger onderwijs. Zo zijn enkele wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot **studietoelagen**. In principe moet een student minimaal ingeschreven zijn voor 27 studiepunten om een studietoelage te ontvangen. Om te vermijden dat een studietoelage-gerechtigde student die wegens ziekte minder studiepunten opneemt, zijn studietoelage zou verliezen of zelfs moeten terugbetalen, is met Onderwijsdecreet XXIX een uitzondering “om medische redenen” toegevoegd aan het studiefinancieringsdecreet van 8 juni 2007.⁵⁵

46. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 14 en 33.

47. Art. 172quinquies/1, § 2, lid 2 en § 7 DBO en art. 314/9, § 2, lid 2 en § 7 CSO.

48. Art. 172quinquies/1, § 3-6 DBO en art. 314/9, § 3-6 CSO.

49. Art. 16, § 3 Decreet leerlingenbegeleiding van 27 april 2018, zoals ingevoegd bij art. 180 OD XXIX.

50. Zie art. 3, 13° DDKO, zoals gewijzigd bij art. 151 OD XXIX.

51. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 59.

52. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1876/1, 51.

53. Art. 3, 13° *in fine* en 118bis DDKO, zoals ingevoegd bij art. 151 en 171 OD XXIX.

54. Art. 32, tweede lid en 33, § 1, tweede lid DDKO, zoals ingevoegd bij art. 155 en 156 OD XXIX.

55. Art. 24, § 2, derde en vierde lid decreet 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, zoals ingevoegd bij art. 35 OD XXIX.

Onderwijsdecreet XXIX verduidelijkt daarnaast dat de verminderde tarieven voor beurstariefstudenten en bijna-beurstudenten niet van toepassing zijn voor de bachelor-na-bacheloropleidingen en de master-na-masteropleidingen.⁵⁶

18. Verder voegt Onderwijsdecreet XXIX op vraag van de VLOR een aantal bepalingen toe aan de Codex Hoger Onderwijs in verband met **studentenparticipatie**.⁵⁷ Zo is in een nieuwe derde paragraaf van artikel II.314 Codex Hoger Onderwijs de verplichting opgenomen voor instellingen van hoger onderwijs om in samenspraak met de studentenraad een beleidskader uit te werken voor studentenparticipatie, waarin minimaal de visie van de instelling op studentenparticipatie en de strategische doelstellingen die daarbij vooropstaan worden geëxpliciteerd.⁵⁸ Daarnaast is verduidelijkt dat de studentenraad zich kan wenden tot de regeringscommissaris wanneer hij meent dat de instelling haar decretale verplichtingen inzake studentenparticipatie niet nakomt.⁵⁹ Tot slot worden ook de bepalingen uit artikel II.334 Codex Hoger Onderwijs over het statuut van studentenvertegenwoordiger aangevuld.⁶⁰ Een nieuwe vierde paragraaf verduidelijkt dat het statuut van studentenvertegenwoordiger automatisch moet worden toegekend vanaf het ogenblik dat de studentenvertegenwoordiger het mandaat effectief opneemt. Een nieuwe vijfde paragraaf benadrukt dat studentenvertegenwoordigers ook tijdens stages gebruik kunnen maken van faciliteiten met betrekking tot het flexibel plannen van onderwijsactiviteiten en examens, op voorwaarde dat de stagegever daarmee akkoord gaat; en dat de instelling erop toeziet dat studentenvertegenwoordigers de toegekende faciliteiten ook effectief kunnen opnemen.

19. Daarnaast verfijnt Onderwijsdecreet XXIX de mogelijkheid die studenten hebben om een **kopie van examenkopijen** te bekomen. Het kopierecht is veel instellingen van hoger onderwijs een doorn in het oog. Gekopieerde vragen zouden ruim circuleren, waardoor het voor docenten steeds moeilijker wordt nieuwe, kwalitatieve examenvragen op te stellen.⁶¹ In een eerste versie van het voorontwerp van decreet werd de openbaarheid van bestuur voor examens daarom ingeperkt tot een inzagerecht. Het maken van een kopie zou beperkt worden tot niet-geslaagde studenten die een beroepsprocedure instellen.⁶² Zo ingrijpend is de uiteindelijke wijziging geenszins. Onderwijsdecreet XXIX verduidelijkt slechts dat studenten recht hebben

op inzage in, toelichting bij, en – indien na de toelichting blijkt dat ze een kopie wensen – een kopie van het door hen afgelegde examen. Wel verduidelijkt de nieuwe bepaling dat “[i]edere kopie [...] persoonlijk en vertrouwelijk [dient] behandeld te worden en [...] enkel gebruikt [mag] worden in functie van de onderwijsloopbaan van de student.”⁶³ Een gelijklopende bepaling gold al voor de leerlingengegevens, inclusief de evaluatiegegevens, in het secundair onderwijs.⁶⁴

20. Wat de **toelatingsexamens arts en tandarts** betreft, die sinds 2018 afzonderlijk worden georganiseerd, zullen kandidaat-studenten voortaan een voorkeur moeten opgeven. Wie aan beide toelatingsexamens deelneemt, moet *op voorhand* aangeven welke van beide opleidingen zijn voorkeur heeft.⁶⁵ Kandidaten die voor beide toelatingsexamens in aanmerking komen voor een gunstige rangschikking, worden voortaan nog uitsluitend gunstig gerangschikt voor de opleiding van hun keuze.⁶⁶ Op die manier nemen dubbel gerangschikte kandidaten – kandidaten die ‘slagen’ voor beide examens – niet langer een opleidingsplaats in bij een opleiding die ze uiteindelijk niet volgen.

21. Ook inzake personeelsbeleid voert Onderwijsdecreet XXIX enkele wijzigingen door. Sinds onderwijsdecreet XXVIII (2018) geldt een **cumuleregeling voor academisch personeel van universiteiten en onderwijzend personeel van hogescholen**. Personeelsleden die minstens voor 50 % aan de universiteit of hogeschool zijn aangesteld mogen geen andere bezoldigde activiteiten of beroepsactiviteiten uitoefenen als daardoor de totale omvang van de opdrachten van het personeelslid meer dan 120 % bedraagt. Als de totale omvang van de opdrachten meer dan 120 % bedraagt, wordt de opdracht aan de universiteit of hogeschool ambtshalve gereduceerd tot een percentage dat nodig is om de grens van 120 % te bereiken. De omvang van de opdracht die het personeelslid na de reductie nog uitoefent aan de universiteit of hogeschool, bedraagt wel steeds ten minste 50 %.⁶⁷

Onderwijsdecreet XXIX voegt daar nu aan toe dat de aanstelling aan de universiteit of hogeschool van wie na deze eerste reductie nog steeds boven de 120 % zit, alsnog tot 45 % wordt gereduceerd.⁶⁸ De onderliggende redenering is dat personeelsleden die voor 45 % of minder aan de universiteit of hogeschool zijn aangesteld in beginsel onbeperkt kunnen cumuleren.

56. Art. II.210, § 1, derde lid CHO, zoals ingevoegd bij art. 109 OD XXIX.

57. MvT, Parl.St. 2018-2019, nr. 1876/1, 39-40.

58. Art. 112 OD XXIX.

59. Art. II.332, 4° CHO, zoals ingevoegd bij art. 113 OD XXIX. Zie over de regeringscommissaris ook *infra* nr. 39.

60. Art. II.334 CHO, zoals aangevuld bij art. 114 OD XXIX.

61. MvT, Parl.St. 2018-2019, nr. 1876/1, 39.

62. Adv.RvS 23 januari 2019, nr. 64.929/1, Parl.St. 2018-2019, nr. 1876/1, (193) 196, vn. 2.

Zie ook het protest van de VLOR, die de beperking van het kopierecht “een principiële kwestie” noemde die “de doelstellingen van een verzameldecreet [overstijgt]” (VLOR ALGEMENE RAAD, *Advies over onderwijsdecreet XXIX*, 25 oktober 2018, Parl.St. 2018-2019, nr. 1876/1, (99) 104). een ruimer debat noodzakelijk achtte:

63. Art. II.277 CHO, zoals gewijzigd bij art. 111 OD XXIX.

64. Art. 123/7 CSO.

65. Art. II.187, § 8, tweede en derde lid CHO, zoals ingevoegd bij art. 108 OD XXIX.

66. Art. II.187, § 3, nieuw vijfde lid CHO, zoals ingevoegd bij art. 107 OD XXIX.

67. Art. V.16 en V.170 CHO.

68. Art. V.16, derde lid, V.170 CHO, zoals ingevoegd bij art. 115 en 128 OD XXIX.

Het is ons niet geheel duidelijk waarom hiertoe een afzonderlijk lid is toegevoegd, nu de decreetgever ook de bestaande regel zo had kunnen amenderen dat de aanstelling aan de universiteit of hogeschool nooit tot minder dan 45 % kan worden gereduceerd ingevolge de cumulatieregels.

22. Tot slot maakt Onderwijsdecreet XXIX het ook mogelijk voor universiteiten om voor de aanstelling van **praktijkassistenten** af te wijken van de diploma-vereiste: “het universiteitsbestuur [kan] op grond van een omstandige motivering ook personen die op een andere manier dan met een diploma van master blijk geven van de vereiste deskundigheid, binnen dezelfde loonvoorwaarden, aanstellen tot praktijkassistent.”⁶⁹

2. Inschrijvingsdecreet van 17 mei 2019

23. Even leek het erop dat het nieuwe Inschrijvingsdecreet van 17 mei 2019⁷⁰ – het laatste van een hele reeks ‘grote’ wijzigingsdecreten inzake onderwijs uit de afgelopen legislatuur – niet meer gestemd zou raken. De Franse Gemeenschapscommissie stelde immers een belangenconflict in omwille van de angescherpte voorrangregeling voor Nederlandstaligen in Vlaamse scholen in Brussel, waardoor de behandeling van het decreet tijdelijk opgeschort werd; en de Vlaamse meerderheid weigerde de bepalingen met betrekking tot Brussel uit het decreet te halen om alvast voor de rest van Vlaanderen van start te gaan met de nieuwe inschrijvingsregels. Uiteindelijk raakte het decreet op de valreep – tijdens de laatste plenaire vergadering van de legislatuur, onmiddellijk na het aflopen van het belangenconflict – toch nog gestemd, zij het dat de inwerkingtreding met een jaar werd uitgesteld naar de inschrijvingen voor het schooljaar 2020-2021.⁷¹ Voor schooljaar 2018-2019 werd eind december 2018 een overgangsdecreet aangenomen

om schoolbesturen de kans te geven te voldoen aan de verplichtingen van de oude regelgeving.⁷²

De voornaamste wijzigingen uit het Inschrijvingsdecreet van 17 mei 2019 betreffen twee kwesties. Enerzijds perkt het decreet de mogelijkheden voor scholen om leerlingen te weigeren (nog) verder in, *tenzij* ze gebruikmaken van een centrale aanmeldingsprocedure (2.1). Anderzijds verscherpt het decreet de voorrangregeling voor Nederlandstaligen in de Vlaamse scholen in Brussel (2.2). Op beide kwesties wordt hieronder nader ingegaan.

2.1 De mogelijkheid leerlingen te weigeren ingeperkt

24. Een eerste belangrijke wijziging uit het nieuwe Inschrijvingsdecreet betreft de mogelijkheid leerlingen te weigeren. Sinds het Decreet Gelijke Onderwijskansen van 2002 stond het principe voorop dat een school nog slechts leerlingen kon weigeren wanneer de vooraf vastgestelde beschikbare plaatsen (“de capaciteit”) werden overschreden.⁷³ De volgorde van aanmelding was daarbij bepalend. Om zich van een plaats in de school van hun voorkeur te verzekeren, opteerden heel wat ouders er daarom voor enkele uren of zelfs dagen voor de start van de inschrijvingen post te vatten aan de schoolpoort. Het nieuwe decreet wil uitdrukkelijk een einde maken aan die “kampeerrijen voor de schoolpoort”.⁷⁴

Het introduceert daartoe – **voor het gewoon onderwijs** – een onderscheid tussen scholen die deelnemen aan een centraal aanmeldingssysteem (“aanmeldende scholen”) en scholen die dat niet doen (“niet-aanmeldende scholen”). Enkel scholen die voor deelname aan het centraal aanmeldingssysteem opteren⁷⁵ of daartoe bij decreet of regeringsbesluit worden verplicht⁷⁶, kunnen voortaan nog leerlingen weigeren op basis van capaciteit. Niet-aanmeldende scholen zijn verplicht alle leerlingen die zich aanbieden in te

69. Art. V.21, derde lid CHO, zoals ingevoegd bij OD XXIX.

70. Hierna: “Inschrijvingsdecreet 2019” of “nieuw Inschrijvingsdecreet”. Voluit: het decreet van 17 mei 2019 houdende wijziging van het Decreet Basisonderwijs, de Codex Secundair Onderwijs en de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs, wat het inschrijvingsrecht betreft, nog niet gepubliceerd.

71. Art. VII.1 Inschrijvingsdecreet 2019, zoals gewijzigd bij amendement nr. 49 (DURNEZ e.a.), *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1747/11, 17.

Zie ook: X, “Gedaan met kamperen? Doorbraak over nieuwe inschrijvingsregels in het onderwijs”, *De Morgen* 24 april 2019, <https://www.demorgen.be/nieuws/gedaan-met-kamperen-doorbraak-over-nieuwe-inschrijvingsregels-in-het-onderwijs~b74ac758/>; SDS, “Belangenconflict afgelopen: voorrang voor Nederlandstaligen op school opgetrokken”, *Bruzz.be* 24 april 2019, <https://www.bruzz.be/onderwijs/belangenconflict-afgelopen-voorrang-voor-nederlandstaligen-op-school-opgetrokken-2019-04>.

72. Zie: decreet 21 december 2018 houdende wijziging van het Decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat de termijnen van de aanmeldingsprocedure betreft, *BS* 11 januari 2019.

73. Art. 37octies DBO en art. 110/9 CSO, voor het laatst van toepassing voor het schooljaar 2018-2019 ingevolge art. 37/6/1 DBO en art. 253/1 en 253/32 CSO, zoals ingevoegd bij art. II.1, III.5 en VI.3 Inschrijvingsdecreet 2019. Oorspronkelijke formulering: art. III.3 decreet 28 juni 2002 betreffende Gelijke Onderwijskansen I, *BS* 14 september 2002.

Daarnaast was (en blijft) een weigering van inschrijving ook mogelijk wanneer ouders zouden weigeren het schoolreglement en het pedagogisch project te onderschrijven, een verplichting die in de praktijk vooral een formalistische, symbolische waarde heeft nu het scholen in de meeste gevallen ontbreekt aan instrumenten om de waarachtigheid van de ouderlijke ondertekening op te volgen.

74. *MvT, Parl.St.* 2018-2019, nr. 1747/1, 2.

75. Voor het lager onderwijs maakt een schoolbestuur deze beslissing uiterlijk op 15 november, voor het secundair onderwijs uiterlijk op 31 januari. De keuze kan worden beperkt tot specifieke scholen of vestigingsplaatsen van het schoolbestuur, of – voor het lager onderwijs – tot specifieke geboortejaren of leerjaren per school of vestigingsplaats, of – voor het secundair onderwijs – specifieke structuuronderdelen. Zie: art. 37/12, § 1-2 DBO en art. 253/7, § 1, zoals ingevoerd bij art. II.12 en III.14 Inschrijvingsdecreet 2019.

76. Het nieuwe Inschrijvingsdecreet voorziet in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om bij een dreigend capaciteitsprobleem schoolbesturen te verplichten tot het organiseren van een aanmeldingsprocedure. Voor scholen binnen het werkingsgebied van het LOP Antwerpen, het LOP Gent en het LOP Brussel-Hoofdstad is de verplichting tot een gezamenlijke aanmeldingsprocedure reeds decretaal voorzien (art. 37/12, § 3 en 37/49 DBO en art. 253/7, § 2 en 253/38 CSO, zoals ingevoegd bij art. II.12, V.9, III.13 en VI.12 Inschrijvingsdecreet 2019).

schrijven. Enkel wanneer zich uitzonderlijke omstandigheden zouden voordoen én de Commissie Leerlin-rechten de voorwaarden daartoe goedkeurt, kan een niet-aanmeldende school desgevallend alsnog leerlingen weigeren.⁷⁷ Ook kan een niet-aanmeldende school in ieder geval anderstalige nieuwkomers weigeren wanneer hun aantal vier respectievelijk acht leerlingen overstijgt in vestigingsplaatsen tot en met 100 respectievelijk meer dan 100 leerlingen.⁷⁸ In de memorie van toelichting stipt de regering aan hoe het nieuwe inschrijvingssysteem een “sterke deregulering [vormt] voor scholen die geen capaciteitsdruk ervaren”, nu zij zich niet langer dienen te bekommeren om het bepalen en communiceren van hun capaciteit, hun vrije plaatsen en het organiseren van voorrangspriodes voor voorrangsgroepen.⁷⁹

Voor alle scholen van gewoon onderwijs blijven de bestaande voorrangregelingen voor broers en zussen, evenals die voor kinderen van personeelsleden gehandhaafd.⁸⁰

Voor aanmeldende scholen van gewoon *basison*-derwijs blijft daarnaast ook de zogenaamde dubbele contingentering bestaan: om “een evenredige verdeling van de leerlingen” te verkrijgen worden de aanmeldingen van zogenaamde indicatorleerlingen⁸¹ en niet-indicatorleerlingen afzonderlijk geordend.⁸² Basisscholen kunnen voor het ordenen van de leerlingen naast ‘toeval’ ook de afstand tot het domicilieadres, de afstand tot het werkadres van een van de ouders en de voorkeur van de ouders als criteria hanteren.⁸³

Voor aanmeldende scholen van gewoon *secundair* onderwijs is komaf gemaakt met de dubbele contingentering. In plaats daarvan is voorzien in de loutere *mogelijkheid* voor scholen om, tot maximaal 20 procent van de bepaalde capaciteit, “voorrang te verlenen aan een of meer ondervertegenwoordigde groepen, zijnde één of meer groepen van leerlingen die, op basis van één of meerdere objectieve kenmerken, in de school relatief ondervertegenwoordigd zijn ten aanzien van een referentiepopulatie.”⁸⁴ De aanmeldingen voor

secundaire scholen die gebruikmaken van de centrale aanmelding worden geordend via een standaardalgoritme waarin *enkel* toeval als ordeningscriterium speelt. Afstandscriteria spelen volstrekt geen rol. De voorkeur voor een bepaalde school geeft slechts de doorslag wanneer een leerling voor meerdere scholen gunstig is gerangschikt.⁸⁵

De decreetgever stond erop “het waarborgen van de vrije schoolkeuze van alle ouders en leerlingen” toe te voegen aan de doelstellingen van het inschrijvingsrecht.⁸⁶ Dat is enigszins opmerkelijk. Voor heel wat ouders zal het aanvoelen als een inperking van hun keuzevrijheid dat ze niet langer vol overtuiging hun tentje kunnen opzetten voor een bepaalde schoolpoort en in de plaats aangewezen zijn op een *blind-box*-loterij, waarbij je kansen voor je favoriete school niet groter zijn dan de kansen van iemand die dezelfde school slechts als tiende optie of zonder veel nadenken heeft aangevinkt. Of die ouders ook gelijk hebben, is een moeilijke kwestie. Ook het oude kampeersysteem realiseerde de vrije keuze slechts voor wie de tijd, de middelen of de energie had te kamperen (of familie, vrienden of personeel dat te laten doen). Wanneer het aantal aanmeldingen in specifieke scholen de capaciteit overstijgt, is het onmogelijk de keuze van alle ouders en leerlingen ten volle te honoreren. Of het toevalsoordeel van een algoritme daarin een rechtvaardigere spelverdeler is dan kampeergedrag (en kampeermogelijkheden) is een vraagstuk dat deze kroniek overstijgt. Wel is het interessant eraan te herinneren dat het Grondwettelijk Hof in het verleden reeds duidelijk heeft gesteld dat de grondwettelijke vrije schoolkeuze niet inhoudt “dat de ouders en de leerlingen een onvoorwaardelijk recht van inschrijving in de school van hun keuze hebben.”⁸⁷

25. Ook voor het **buitengewoon onderwijs** is het inschrijvingsrecht gewijzigd. Leidend principe daar is dat een school in principe geen leerlingen kan weigeren.⁸⁸ Wanneer een school een inschrijving toch niet kan honoreren, vindt een platformoverleg plaats met de schoolbesturen van alle scholen met een passend

77. Art. 37/14 DBO en art. 253/10 CSO, zoals ingevoegd bij art. II.15 en III.18 Inschrijvingsdecreet 2019.

78. Art. 37/13, § 3 DBO, zoals ingevoegd bij art. II.14 Inschrijvingsdecreet 2019. Hetzelfde geldt voor aanmeldende scholen: art. 37/20, § 5 DBO, zoals ingevoegd bij art. II.22 Inschrijvingsdecreet 2019.

79. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1747/1, 5.

80. Art. 37/22 en 35/57 DBO en art. 253/14 en 253/43 CSO, zoals ingevoegd bij art. II.24, V.17, III.23 en VI.17 Inschrijvingsdecreet 2019.

81. I.e. leerlingen wier gezin in het voorafgaande schooljaar minstens één selectieve participatietoelage (de inkomengekoppelde opvolger van de schooltoelage) heeft ontvangen of een beperkt inkomen heeft, dan wel leerlingen wier moeder niet in het bezit is van een diploma secundair onderwijs of een getuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs of een gelijkwaardig studiebewijs.

82. Art. 37/24 en 37/60 DBO, zoals ingevoegd bij art. II.26 en V.20 Inschrijvingsdecreet 2019.

83. Art. 37/23 en 37/59 DBO, zoals ingevoegd bij art. II.25 en V.19 Inschrijvingsdecreet 2019.

84. Eventueel kan het LOP hiertoe een voorstel uitwerken voor de scholen binnen zijn werkingsgebied. De voorrangregeling moet dan worden bekrachtigd door de gemeenteraad van de gemeente(n) waarin de scholen gelegen zijn (art. 253/15 CSO, zoals ingevoegd bij art. III.24 Inschrijvingsdecreet 2019).

85. Wel schrijft het decreet een systeem van automatische *swaps* voor, waarbij geen gunstig gerangschikte leerlingen elkaars hogere keuze mogen hebben; en geen ongunstig gerangschikte leerlingen met een hoger volgnummer op elkaars hogere keuzeschool of -vestigingsplaats mogen zijn (art. 253/16, § 2 CSO, zoals ingevoegd bij art. III.25 Inschrijvingsdecreet 2019).

86. Art. 37/7 en 37/44 DBO en art. 253/2 en 253/33 CSO, zoals ingevoegd bij art. II.5, V.3, III.7 en VI.5 Inschrijvingsdecreet 2019.

87. Arbitragehof 8 oktober 2003, nr. 131/2003, B.5.1 *in fine*.

88. Art. 37/35, § 1 en 37/43 DBO en 295/2 en 295/11 CSO, zoals ingevoegd bij art. II.42, II.52, III.48 en III.59 Inschrijvingsdecreet 2019.

aanbod uit de regio, het CLB, de ouders (en evt. de leerlingen) en externe begeleidingsorganisaties.⁸⁹ Dat platformoverleg moet binnen dertig dagen een passend alternatief formuleren: dat wil zeggen, een voorstel tot inschrijving in een of meerdere scholen.⁹⁰

2.2 De voorrang voor Nederlandstaligen in Brussel aangescherpt

26. Een tweede belangrijke wijziging in het nieuwe Inschrijvingsdecreet betreft de aanscherping van de voorrangregeling voor Nederlandstaligen in Brussel. Sinds 2010 moesten Nederlandstalige scholen in Brussel een voorrangscapient bepalen gericht op het verwerven of het behoud van 55 % leerlingen met minstens één ouder die het Nederlands in voldoende mate machtig is.⁹¹ Die regeling werd in 2014 al aangescherpt door van ouders niet langer een taalkennis van niveau B1 te vereisen, maar niveau B2.⁹² Het streefcijfer van 55 % was al een verhoging in vergelijking met de regelgeving uit 2005 (en 2004) en het initiële GOK-Decreet van 2002 waarin slechts in een *mogelijke* voorrangregeling tot maximaal 25 % resp. 20 % was voorzien.⁹³ Het nieuwe Inschrijvingsdecreet trekt het voorrangpercentage nu verder op tot een **streefdoel van 65 % leerlingen met minstens één Nederlandstalige ouder**.⁹⁴

27. Een van de kritieken op de reeds bestaande voorrangregeling was dat geen rekening werd gehouden met de taalkennis van de betrokken leerlingen zelf. Zeker voor de inschrijvingen in het secundair onderwijs deed dat de wenkbrauwen fronsen, nu een leerling met anderstalige ouders na een schoolloopbaan in het Nederlandstalig basisonderwijs alsnog – en ondanks de investering van de Vlaamse Gemeenschap in zijn Nederlandse taalkennis – uit de boot kon vallen. Om aan die kritiek tegemoet te komen, voorziet het nieuwe Inschrijvingsdecreet in een **bijkomende voorrangregeling voor leerlingen die minstens negen jaar Nederlandstalig basisonderwijs volgden** (en geen gebruik maken van de voorrangregeling voor Nederlandstalige ouders): voor deze jongeren bepalen scholen een voorrangscapient gericht op het verwerven of het

behoud van 15 % leerlingen uit het Nederlandstalig basisonderwijs.⁹⁵ Hoewel de verscherping van de voorrangregeling voor kinderen van Nederlandstalige ouders zo meteen wordt afgevijsd voor een aantal leerlingen kunnen bij deze regeling ook vraagtekens worden geplaatst. Zo is de vereiste van *negen* jaar Nederlandstalig basisonderwijs niet min en rijst de vraag of er met een *bijkomende* voorrangregeling nog wel voldoende plaatsen overblijven voor wie geen Nederlandstalige ouders heeft en geen negen jaar Nederlandstalig basisonderwijs heeft genoten.⁹⁶

28. De kans is reëel dat deze bepalingen zullen worden aangevochten voor het Grondwettelijk Hof door de Franse Gemeenschapscommissie. Hoewel het Hof de beroepen tot vernietiging tegen eerdere voorrangregelingen in Brussel steeds heeft afgewezen, blijft het gissen naar het eventuele oordeel van het Hof over de aangescherpte regeling.⁹⁷ De belangrijkste bezorgdheid betreft niet zozeer Franstalige gezinnen – hoewel ook die de grondwettelijke vrijheid genieten voor Nederlandstalige scholen te kiezen, maar wel gezinnen die Frans- noch Nederlandstalig zijn, waarover het Grondwettelijk Hof in het verleden al aangaf dat zowel de Vlaamse als de Franse Gemeenschap moeten instaan voor een billijk aandeel in het onderwijs voor deze groep.⁹⁸

3. Decreet onderwijsdoelen eerste graad van 14 december 2018

29. In een vorige kroniek berichtten we al over het nieuwe Decreet onderwijsdoelen, waarmee een update van het eindtermensysteem zoals het in de jaren 1990 was uitgewerkt in de steigers werd gezet.⁹⁹ Inmiddels is met het decreet van 14 december 2018 betreffende de onderwijsdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs¹⁰⁰ (hierna: “Decreet onderwijsdoelen eerste graad”) een eerste stap gezet in de uitrol van de nieuwe onderwijsdoelen.¹⁰¹

30. Ons ontbreekt de ruimte en – als niet-pedagoog – de expertise om hier een brede **inhoudelijke**

89. Art. 37/43/2 DBO en art. 295/13 CSO, zoals ingevoegd bij art. II.54 en III.61 Inschrijvingsdecreet 2019.

90. “Het platformoverleg houdt daarbij rekening met de vrije schoolkeuze, het onderwijsaanbod, de afstand tussen de woon- of verblijfplaats van de leerling en de school, de vraag van de ouder naar leerlingenvervoer, in voorkomend geval het behoren tot de voorrangsgroepen [...], en desgevallend de nood aan schoolexterne begeleidingsmogelijkheden of verblijfmogelijkheden voor kinderen met bijkomende zorgbehoeften” (art. 37/43/3 DBO en art. 295/14 CSO, zoals ingevoegd bij art. II.55 en III.62 Inschrijvingsdecreet 2019).

91. Art. III.3, § 1, 2° GOK-Decreet, later overgenomen in art. 37sexies, § 3, tweede lid DBO en art. 110/5, § 3, tweede lid CSO.

92. Art. 37sexies, § 2, 3° DBO en art. 110/5, § 2, 3° CSO, zoals gewijzigd bij art. II.9 en III.13 OD XXIV van 25 april 2014.

93. Oud art. III.3, § 1, 2° GOK-Decreet, zoals gewijzigd bij artikel 2 decreet van 15 juli 2005 houdende wijziging van het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I; oud art. III.1, tweede lid, 2° decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I.

Zie voor een ruimere bespreking van de voorgaande regelgeving en de rechtspraak daarover: J. LIEVENS en J. VERNIMMEN, “Hier spreekt men Nederlands! – Een kritische analyse van de voorrangregeling voor Nederlandstaligen in het Brussels onderwijs”, *RW* 2017-2018, nr. 3, 16 september 2017, 82-91.

94. Art. 37/58, § 3, tweede lid DBO en art. 253/44, § 3, tweede lid CSO, zoals ingevoegd bij art. V.18 en VI.18 Inschrijvingsdecreet 2019.

95. Art. 253/45 CSO, zoals ingevoegd bij art. VI.19 Inschrijvingsdecreet 2019.

96. Zie ook de kritiek van de parlementsleden van Groen die één gecombineerde voorrangregeling tot 65 % voorstelden voor beide categorieën van ‘Nederlandstaligen’ en slechts vijf jaar Nederlandstalig onderwijs wilden eisen (amendement nr. 50 (VAN DEN BRANDT en MEULEMAN), *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1747/12).

97. Zie: GwH 16 februari 2017, nr. 19/2017 en GwH 18 januari 2012, nr. 7/2012, B.21.5.

98. GwH 16 februari 2017, nr. 19/2017, B.12.3 met verwijzing naar GwH 18 januari 2012, nr. 7/2012, B.21.5.

99. Zie: J. LIEVENS, “Kroniek onderwijsrecht 2018 (1): kwaliteitszorg 2.0”, *TBP* 2018, nr. 8, (466) 466-471.

100. *BS* 26 april 2019.

101. Zie voor een ruimere bespreking, waaraan we in deze kroniek bepaalde passages ontleen: J. LIEVENS, “Eindtermen 2.0: de nieuwe onderwijsdoelen in het licht van de onderwijsvrijheid”, *TORB* 2018-2019, nr. 4-5, 356-381.

analyse te maken van de aangenomen onderwijsdoelen. Elders signaleerden we al dat de eindtermen basisgeletterdheid, die voor *elke* leerlingen moeten worden bereikt, op het eerste gezicht geen grote zorgen wekken: “Met 23 eindtermen basisgeletterdheid op een totaal van 180 eindtermen voor de A-stroom en 152 eindtermen voor de B-stroom is de omvang van het arsenaal eindtermen basisgeletterdheid [...] beperkt gebleven. Inhoudelijk gaat het om doelen zoals bijvoorbeeld: ‘BG 2.2 De leerling produceert schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie’¹⁰² en ‘BG 11.2 De leerling licht de veiligheid, risico’s en kosten verbonden aan het gebruik van betaalmiddelen en verkoopkanalen toe.’”^{103 104}

De gewone eindtermen laten zich (nog) moeilijker evalueren. Lijkt het aantal onderwijsdoelen kwantitatief afgenomen, dan leert een snelle analyse dat de omvang van de verschillende onderwijsdoelen afzonderlijk net is toegenomen: minder, maar uitgebreidere doelen dus.¹⁰⁵ We beperken ons hier tot het hernemen van de vaststelling van de Raad van State, afdeling Wetgeving dat “geen elementen [zijn] ontwaard die erop zouden wijzen dat sommige van de vastgestelde einddoelen kennelijk van aard zouden zijn dat ermee de onderwijsvrijheid in het gedrag zou kunnen komen doordat de omschrijving ervan aan de scholen onvoldoende ruimte zou laten om een eigen pedagogisch project te kunnen ontwikkelen of dat het ter zake zou gaan om andere dan minimale doelstellingen.”¹⁰⁶ Dat de doelen *niet kennelijk* strijden met de onderwijsvrijheid, betekent evenwel nog niet dat ze ook *kennelijk niet* strijden met de onderwijsvrijheid. Zoals de Raad van State zich terecht indekt: “Het zal in voorkomend geval uiteraard aan het Grondwettelijk Hof staan om in concrete gevallen na te gaan of de onderwijsdoelen de realisatie van een bepaald pedagogisch project in de weg staan.”¹⁰⁷ Uit pedagogische hoek komen alvast signalen dat de lat van de nieuwe onderwijsdoelen – ook de eindtermen basisgeletterdheid – zorgwekkend hoog is gelegd.¹⁰⁸

31. In het Decreet onderwijsdoelen eerste graad zijn enkele (beperkte) **verfijningen van het nieuwe systeem van onderwijsdoelen** te vinden. Zo voorzag het Decreet onderwijsdoelen er al in dat de eindtermen met betrekking tot bepaalde *attitudes* slechts na te streven zouden zijn.¹⁰⁹ Het Decreet onderwijsdoelen eerste graad voegt daar nog aan toe dat ook “de eventuele affectieve dimensie van onderwijsdoelen” slechts na te streven is.¹¹⁰ Verder verduidelijkt het Decreet onderwijsdoelen eerste graad dat de “uitbreidingsdoelen Nederlands”, een nieuwe categorie onderwijsdoelen waarvan het Decreet onderwijsdoelen niet expliciteerde hoe dwingend ze zouden zijn, slechts “door een bepaald segment van de populatie moeten worden bereikt”.¹¹¹

Daarnaast zijn de zestien sleutelcompetenties in functie waarvan de nieuwe eindtermen ontwikkeld dienden te worden – ietwat onverwacht – opgedeeld in drie onderscheiden categorieën. Dat onderscheid werd in het Decreet onderwijsdoelen, waaraan het decreet met de doelen van de eerste graad uitvoering geeft, nog helemaal niet gemaakt. Ten eerste zijn er *de inhoudelijke sleutelcompetenties*. Deze lijken *grosso modo* overeen te stemmen met het klassieke vakkenpakket. Het gaat om competenties in het Nederlands; in andere talen; inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie; met betrekking tot historisch bewustzijn; met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn; en economische en financiële competenties.

Daarnaast is een afsplitsing gemaakt van *de transversale competenties*. De eindtermen van deze sleutelcompetenties “maken integraal deel uit van [voornoemde] inhoudelijke sleutelcompetenties”.¹¹² Zij moeten gerealiseerd worden “in samenhang met inhoudelijke eindtermen van meerdere sleutelcompetenties”.¹¹³ Het gaat om digitale competentie en mediawijsheid; sociaal-relatieve competenties; leercompetenties (met inbegrip van onderzoekscompetenties, innovatiedenken, creativiteit, probleemoplossend en kritisch denken, systeemdenken, informatieverwerking

102. Met inbegrip van kennis: * feitenkennis (woordenschat: frequente woorden, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik); * conceptuele kennis (taalgedragsconventies en registers; effecten van non-verbaal gedrag); * procedurele kennis (strategieën: rekening houden met spreek- en schrijfdoeel, voorkennis activeren, rekening houden met ontvanger, talige hulpmiddelen gebruiken; gebruik van taalgedragsconventies en registers; spelling van frequente woorden; uitspraak van hoog-frequente klanken en klankencombinaties; gebruik van eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen (zoals meervoud, volgorde van persoonsvorm en onderwerp in een hoofdzin)).

Met inbegrip van tekstenmerken: * eenvoudige tekststructuur; * redelijk herkenbare samenhang; * concrete inhoud; * tekstsoorten: informatief, opiniërend, prescriptief; * uitspraak, woordkeuze, zinsbouw, spelling, register en lichaamstaal mogen enkel afwijken zolang ze het overbrengen van de boodschap niet in de weg staan.

Met inbegrip van dimensies eindterm: cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren.

103. Met inbegrip van kennis: * conceptuele kennis (werking, kosten, fraude en veiligheid bij courante betaalmiddelen en courante verkoopkanalen; strategieën om bedrog en fraude te voorkomen, te herkennen en adequaat te reageren).

Met inbegrip van dimensies eindterm: cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen.

104. J. LIEVENS, “Eindtermen 2.0: de nieuwe onderwijsdoelen in het licht van de onderwijsvrijheid”, *TORB* 2018-2019, nr. 4-5, 364.

105. Zie ter illustratie de inhoudelijke uitwerking van de eindterm basisgeletterdheid met betrekking tot het produceren van schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie in voetnoot 77.

106. Adv.RvS 6 november 2018, nr. 64.358/1, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-2019, nr. 1752/1, (287) 294.

107. Adv.RvS 6 november 2018, nr. 64.358/1, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-2019, nr. 1752/1, (287) 294.

108. Zie: S. SAP en M. TUTTENS, “Eindtermenbasisgeletterdheid: vier mogelijke scenario’s”, *Impuls* 2019, nr. 4, 152-162.

109. Art. 44, § 1, 2°, tweede lid DBO en art. 139, § 1 CSO, zoals vervangen bij art. 2 en 6 Decreet onderwijsdoelen; bevestigd in art. 3, tweede lid, 1°, c) Decreet onderwijsdoelen eerste graad.

110. Art. 3, tweede lid, 1°, c) Decreet onderwijsdoelen eerste graad.

111. Art. 3, tweede lid, 1°, b) Decreet onderwijsdoelen eerste graad.

112. MvT, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-2019, nr. 1752/1, 11.

113. Art. 3, tweede lid, 3° Decreet onderwijsdoelen eerste graad.

en samenwerken); en de ontwikkeling van initiatief, ambitie, ondernemingszin en loopbaancompetenties.

Tot slot zijn er *sleutelcompetenties die zowel transversale als inhoudelijke aspecten bevatten*. Deze moeten worden gerealiseerd in samenhang met meerdere sleutelcompetenties, zonder dat is vastgelegd met welke sleutelcompetenties dat precies moet gebeuren.¹¹⁴ Het gaat om competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn en op vlak van lichamelijke, geestelijke en emotionele gezondheid; burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven; competenties inzake duurzaamheid; juridische competenties; zelfbewustzijn en zelfexpressie, zelfsturing en wendbaarheid; en cultureel bewustzijn en culturele expressie.

32. We permitteren ons graag een kritische bedenking over de *gevolgde procedure*. De nieuwe ontwikkelingsprocedure voor de eindtermen vereist dat de Vlaamse Regering een door ontwikkelcommissies gecreëerd en door een valideringscommissie gevalideerde set onderwijsdoelen als ontwerp van decreet indient bij het Vlaams Parlement.¹¹⁵ Onduidelijk was of de regering bij het indienen van het ontwerp van decreet met onderwijsdoelen beperkt was tot 'doorgeefluik'¹¹⁶, of zelf in het ontwerp van decreet zou kunnen afwijken van de door de valideringscommissie gevalideerde lijst onderwijsdoelen. Onder meer in het licht van het legaliteitsbeginsel lijkt de aangewezen lezing ons dat de regering zich dient te beperken tot het in een ontwerp van decreet gieten van het voorstel zoals uitgewerkt door de valideringscommissie. Eventuele wijzigingsvoorstellen kan ze dan immers nog steeds ter tafel brengen door amendementen voor te stellen.

Bij het uitwerken van de onderwijsdoelen voor de eerste graad van het secundair onderwijs is deze weg evenwel niet gevolgd. Al in het ontwerp van decreet heeft de regering wijzigingen aangebracht aan het gevalideerde voorstel, die bovendien ingrijpend genoemd kunnen worden. Zo werd pas door de regering een onderscheid ingevoerd tussen transversale en inhoudelijke sleutelcompetenties en zijn enkele inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd zoals het verschuiven

van de focus op leesplezier naar motivatie voor taal.¹¹⁷ Ook de Raad van State en de VLOR toonden zich er kritisch over of de aanpak van de regering wel strookte met de taakafspraken uit het Decreet onderwijsdoelen.¹¹⁸ Zo wierp de VLOR op hoe "[h]et Vlaams Parlement [...] zich door genoemde toevoegingen niet [kan] uitspreken over wat de valideringscommissie heeft afgeleverd".¹¹⁹ Hoewel *juridisch* onkies lijkt het parlement door met het ingediende ontwerp van decreet aan de slag te gaan de door de regering gekozen aanpak *politiek* gelegitimeerd te hebben. Als het Decreet onderwijsdoelen de regering al belette aan de output van de valideringscommissie te sleutelen, dan is daar nu impliciet door de decreetgever zelf afstand van gedaan. Niets belet de decreetgever evenwel om in de toekomst op die keuze terug te komen.

4. Aanvangsbegeleiding voor beginnende leerkrachten in het decreet van 15 maart 2019 CAO XI

33. Een breed loopbaanpact voor leerkrachten kwam er deze legislatuur niet, ondanks de in het Regeerakkoord geformuleerde ambitie.¹²⁰ Wel is in 2018-2019 nog werk gemaakt van een betere aanvangsbegeleiding voor beginnende leerkrachten, een niet onbelangrijk aspect van het ruimere leerkrachtenloopbaanplaatje.

Een **loopbaan in het onderwijs** begint voortaan steeds met een tijdelijke aanstelling van bepaalde duur (TABD), waarin het personeelslid aanvangsbegeleiding¹²¹ krijgt.¹²² Deze startperiode, waarin het personeelslid intensief opgevolgd en gecoacht wordt, omvat minstens twee schooljaren. Zodra een personeelslid 580 dagen dienstanciënniteit heeft én geen beoordeling met werkpunten krijgt, verwerft hij het recht op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD).¹²³ Oordeelt de eerste evaluator dat het personeelslid nog niet voldoet om het recht op een TADD te verwerven, dan kan deze het personeelslid een beoordeling met werkpunten geven. Het personeelslid blijft dan in een TABD gedurende 200 bijkomende dagen, waarin een verlengd traject van

114. MvT, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-2019, nr. 1752/1, 12.

115. Art. 44, § 3 DBO en art. 143 en 264 CSO.

116. Cfr. Adv.RvS 13 december 2017, nr. 62.468/1, *Parl.St.* VI.Parl. 2017-2018, nr. 1364/3, 9.

117. VLOR, *Nieuwe eindtermen voor de eerste graad van het secundair onderwijs. Advies over het voorontwerp van decreet over de onderwijsdoelen*, 27 september 2018, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-2019, nr. 1752/1, (269) 280.

118. Adv.RvS 6 november 2018, nr. 64.358/1, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-2019, nr. 1752/1, (287) 292-293.

119. VLOR, *Nieuwe eindtermen voor de eerste graad van het secundair onderwijs. Advies over het voorontwerp van decreet over de onderwijsdoelen*, 27 september 2018, *Parl.St.* VI.Parl. 2018-2019, nr. 1752/1, (269) 274-275.

120. "Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan"; Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2014-2019, <https://www.vlaanderen.be/fr/publications/detail/het-regeerakkoord-van-de-vlaamse-regering-2014-2019> (laatst geconsulteerd op 30 juli 2019), 98.

121. In de decreten rechtspositie onderwijspersoneel is aanvangsbegeleiding gedefinieerd als "de structureel verankerde ondersteuning van een tijdelijk personeelslid dat aangesteld is voor bepaalde duur. De aanvangsbegeleiding ondersteunt het tijdelijke personeelslid in het leren beheersen van zijn kerntaken, in het zichzelf verder leren ontwikkelen als persoon en professional en in het leren vinden van zijn weg in zijn instelling als werkplek en lerende organisatie" (art. 3, 44° decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en art. 5, 33° decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs, zoals ingevoegd bij art. 2 en 16 decreet 15 maart 2019 tot uitvoering van maatregelen betreffende het onderwijs uit cao XI vanaf het schooljaar 2019-2020 (BS 8 mei 2019, hierna: "decreet CAO XI").

122. Art. 20bis, § 1, eerste lid decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en art. 20bis, eerste lid decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs, zoals ingevoegd bij art. 5 en 19 decreet CAO XI.

123. Art. 21, § 3 en 21bis, § 3 decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en art. 23, § 3 en 23bis, § 3 decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs, zoals vervangen bij art. 6, 7, 20 en 21 decreet CAO XI.

aanvangsbegeleiding wordt geboden om de werkpunten weg te werken. Op het einde van die termijn krijgt het personeelslid ofwel recht op een TADD, ofwel een evaluatie met eindconclusie “onvoldoende”.

Het personeelslid dat niet akkoord gaat met de beoordeling met werkpunten, vermeld in het tweede lid, kan verhaal halen bij het schoolbestuur. De beoordeling van de leerkracht levensbeschouwelijk onderrecht moet voor de vakinhoudelijke en vaktechnische aspecten ook het akkoord wegdragen van de bevoegde instantie van de betrokken eredienst of de niet-confectionele zedenleer.

In een volgend stadium krijgen personeelsleden met een TADD toegang tot een vaste benoeming. De dienstanciënniteit die daarvoor vereist is wordt verlaagd van 720 naar 690 dagen.¹²⁴

34. Om de maatregelen tot versnellen van het recht op TADD te kunnen **monitoren** – zowel op het niveau van de onderwijsinstelling als op het niveau van de scholengemeenschap – zijn verplichtingen ingeschreven voor de inrichtende machten en de scholengemeenschappen om de nodige informatie te verstrekken aan het bevoegde lokale comité. Het gaat dan met name om het aantal TABD-personeelsleden dat het recht op TADD verwerft na een positieve beoordeling of door het uitblijven van een beoordeling; en het aantal TABD-personeelsleden dat na een beoordeling met werkpunten respectievelijk wel en niet een nieuwe aanstelling heeft bekomen.¹²⁵

35. Tot slot is voorzien in specifieke middelen voor een schoolbestuur om aanvangsbegeleiding aan te bieden en te ontwikkelen en voor meer beleidsondersteuning en professionalisering in het basisonderwijs.¹²⁶

5. Decreten beroepskwalificaties buiten het regulier onderwijs van 26 april 2019

36. Op 26 april 2019 zijn twee decreten aangenomen die het verwerven van competenties *buiten* het

regulier onderwijs moeten faciliteren: het decreet van 26 april 2019 betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader¹²⁷ (hierna: “Decreet kwaliteitstoezicht beroepskwalificaties”); en het decreet van 26 april 2019 betreffende een geïntegreerd beleid voor de erkenning van verworven competenties¹²⁸ (hierna: “EVC-Decreet”).

37. Het Decreet kwaliteitstoezicht beroepskwalificaties voorziet een **systeem van kwaliteitstoezicht** voor trajecten die *buiten* het reguliere onderwijs tot het verwerven van beroepskwalificaties leiden. Het gaat dan om trajecten bij publieke opleidingsverstrekkers (zoals SYNTRA-koepels, de VDAB, publieke EVC-testcentra, welzijnsinstellingen, ...) en bij private opleidingsverstrekkers (sectorfondsen, particuliere bedrijven, private EVC-testcentra, ...).¹²⁹

Het nieuwe decreet zorgt voor een kwaliteitsbewaking op twee niveaus. Enerzijds verplicht het decreet aanbieders van beroepskwalificerende trajecten ertoe om hun kwaliteit op organisatieniveau aan te tonen middels een erkenningsaanvraag.¹³⁰ De procedure en voorwaarden daarvan – inclusief de kwaliteitsvereisten – worden door de Vlaamse Regering bepaald.¹³¹

Anderzijds moet er minstens om de zes jaar een kwaliteitstoezicht op trajectniveau plaatsvinden, waarbij wordt nagegaan “of het beroepskwalificerende traject de lerenden effectief in staat stelt om de competenties van de beoogde beroepskwalificatie(s) op een kwaliteitsvolle manier te verwerven.”¹³²

Het kwaliteitstoezicht kan op drie manieren georganiseerd worden.¹³³ Voor beroepskwalificerende trajecten van niveau 1 tot en met 4 van de Vlaamse kwalificatiestructuur kan een beleidsdomein of -veld het kwaliteitstoezicht op beroepskwalificerende trajecten *samen met de onderwijsinspectie* uitvoeren (piste 1); of het kwaliteitstoezicht volledig uitbesteden aan de onderwijsinspectie (piste 2). Een derde piste – voor beroepskwalificerende trajecten van niveau 5 tot en met 8 de enige piste – is dat een beleidsdomein of -veld het kwaliteitstoezicht autonoom organiseert.

124. Art. 36, 1° decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs, en art. 31, § 1, 1° decreet 27 maart 1991 rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs, zoals gewijzigd bij art. 8 decreet CAO XI.

125. Art. 27, tweede lid, 4° decreet 5 april 1995 tot oprichting van onderhandelingscomités in het vrij gesubsidieerd onderwijs; art. 125*novies*, § 1, 4° en 125*tricies bis*, § 2, derde lid, 4° DBO.

126. Voor basisonderwijs: art. 138, § 1, eerste lid, 8° en art. 139*septies decies* DBO. Voor secundair onderwijs: art. 22/18, 22/19 en 22/20 CSO. Voor volwassenenonderwijs: art. 98, § 4*bis* decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs. Voor deeltijds kunstonderwijs: art. 76/1 decreet 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs. Voor de CLB's: art. 41/1 decreet 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding. Voor de internaten: art. III.46 codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016 (art. 33-35, 38-41, 36, 46, 47-48, 49-50 decreet CAO XI).

127. BS 26 april 2019.

128. BS 3 juni 2019.

129. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1886/1, 6.

130. Art. 4 en 5 Decreet kwaliteitstoezicht beroepskwalificaties.

131. B.VI.Reg. betreffende de uitvoering van het decreet van 26 april 2019 betreffende het kwaliteitstoezicht voor beroepskwalificerende trajecten op basis van een gemeenschappelijk kwaliteitskader, <https://www.vlaanderen.be/nbwa-news-message-document/document/090135578027c53f> (laatst geconsulteerd op 30 juli 2019).

132. Art. 6 Decreet kwaliteitstoezicht beroepskwalificaties.

133. Art. 8 Decreet kwaliteitstoezicht beroepskwalificaties.

In piste 1 en piste 2 leiden de bewijzen van beroepskwalificatie uitgereikt door de positief beoordeelde organisatie *automatisch* tot een vrijstelling voor opleidingsonderdelen uit het volwassenenonderwijs waarvoor hetzelfde bewijs van beroepskwalificatie wordt uitgereikt. In piste 3 leiden verworven bewijzen van beroepskwalificaties niet automatisch tot een vrijstelling, maar blijft het wel mogelijk een individuele vrijstelling aan te vragen bij een onderwijsinstelling.

38. Het EVC-Decreet heeft tot doel een uniform kader te creëren voor de erkenning van verworven competenties (EVC) met betrekking tot beroepskwalificaties.¹³⁴ Een individu dat zijn competenties wil laten beoordelen en certificeren, doorloopt een beroepskwalificerend EVC-traject in een geregistreerd EVC-testcentrum, dat zich voor de uitwerking van de beoordeling baseert op een door de Vlaamse Gemeenschap erkende EVC-standaard.¹³⁵ Het individu dat zijn competenties wil laten beoordelen en certificeren, betaalt hiervoor aan het EVC-testcentrum een financiële bijdrage.¹³⁶

Om als onderwijsinstelling of andere organisatie een EVC-traject te mogen aanbieden, moet een erkenningsaanvraag worden ingediend.¹³⁷ Daarnaast voorziet het decreet ook in een systeem van kwaliteitstoezicht op de EVC-testcentra.¹³⁸ Dat toezicht verloopt, afhankelijk van het soort testcentrum, volgens de regels van het kwaliteitsdecreet van 8 mei 2009, de bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs met betrekking tot het stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie in het hoger onderwijs, of het nieuwe Decreet kwaliteitstoezicht beroepskwalificaties.

6. Decreet toezicht en organisatorische aspecten hoger onderwijs van 1 maart 2019

39. Wat het hoger onderwijs betreft, zijn de belangrijkste wijzigingen uit 2018-2019, uitgewerkt in het

decreet van 1 maart 2019 tot wijziging van de regelgeving betreffende het toezicht op en bepaalde organisatorische aspecten van het hoger onderwijs (hierna: wijzigingsdecreet 1 maart 2019).¹³⁹

De voornaamste wijziging van dit decreet betreft de aanpassing van het **toezicht op de instellingen voor hoger onderwijs**. Het decreet herschrijft titel 4 van deel 4 van de Codex Hoger Onderwijs. Bedoeling is een geactualiseerd, consistent en uniform kader vast te leggen voor het toezicht op zowel hogescholen als universiteiten.¹⁴⁰

Het vernieuwde toezicht hoger onderwijs wordt uitgeoefend door een college¹⁴¹ van maximaal vijf regeringscommissarissen.¹⁴² De Vlaamse Regering wijst het toezicht op elke hogeschool en elke universiteit toe aan een commissaris voor hernieuwbare termijnen van 5 jaar, waarbij iedere commissaris belast is met het toezicht op ten minste één hogeschool en ten minste één universiteit.¹⁴³ De vijfjaarlijkse hernieuwing kan gepaard gaan met een nieuwe toewijzing van instellingen. Die rotatiemogelijkheid “heeft als doel de nodige afstandelijkheid in het toezicht te garanderen en kan tevens bijdragen tot een meer hogeronderwijsbrede invulling ervan.”¹⁴⁴ Wat eveneens kan bijdragen tot die hogeronderwijsbrede aanpak is de beslissing om de regeringscommissarissen voortaan een gedeelde standplaats in Brussel te geven.¹⁴⁵

Het nieuwe decretale kader expliciteert dat de commissarissen van de Vlaamse Regering hun toezichtstaken uitoefenen volgens het ‘single-auditprincipe’, waarbij het toezicht wordt afgestemd op de bevindingen van andere controleactoren en de interne controlesystemen van de instellingen zelf.¹⁴⁶ De toezichtstaken van de commissarissen van de Vlaamse Regering omvatten (1) de evaluatie van het door de instelling gevoerde risicomanagement evalueren; (2) themaonderzoeken op voorstel van de minister of op eigen initiatief; (3) controle op de wettelijkheid van de beslissingen van het bestuur (inclusief de

134. Cfr. art. 3, § 1, tweede lid EVC-Decreet.

135. Art. 5, § 1 en 2 EVC-Decreet.

136. Art. 8 EVC-Decreet.

137. Art. 6 EVC-Decreet.

138. Art. 7 EVC-Decreet.

139. BS 28 maart 2019.

140. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 4. Ook het toezicht op het Universitair Ziekenhuis Antwerpen wordt hieraan geconformeerd (art. 9, § 3 decreet 4 april 2003 houdende bepalingen tot de oprichting van een Universiteit Antwerpen en tot wijziging van het decreet van 22 december 1995 houdende wijziging van diverse decreten met betrekking tot de Universiteit Antwerpen), evenals het toezicht op de Universiteit Gent (inclusief het Universitair Ziekenhuis Gent) (art. 41 en 41bis bijzonder decreet 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, zoals vervangen bij bijzonder decreet tot wijziging van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen, wat betreft het toezicht, BS 22 maart 2019). Hetzelfde geldt voor de Evangelische Theologische Faculteit te Leuven en de Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies te Brussel; en voor de Vlerick Business School, de Antwerp Management School, het Instituut voor Tropische Geneeskunde, en de hogere instituten en andere instellingen voor schone kunsten (art. IV.101 en IV.102 CHO, zoals vervangen door art. 61-21 wijzigingsdecreet 1 maart 2019).

141. Zie specifiek over het college: art. IV.103 en IV.104 CHO, zoals vervangen bij art. 64 en 65 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

142. Daarmee komt een einde aan het dubbele toezicht op de universiteiten van zowel een regeringscommissaris als een afgevaardigde van Financiën (art. IV.105 CHO, zoals vervangen bij art. 66 wijzigingsdecreet 1 maart 2019; MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 5).

143. Art. IV.95, § 1, eerste lid CHO, zoals ingevoegd bij art. 52 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

144. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 5.

145. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 5.

146. Art. IV.96, § 1 CHO, zoals ingevoegd bij art. 54 wijzigingsdecreet 1 maart 2019; MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 5.

medezeggenschapsverplichtingen¹⁴⁷); en (4) toezicht op het financiële evenwicht.¹⁴⁸

Een van de uitgangspunten van de hervorming is dat de instellingen een grote autonomie wordt gegeven vanuit een geloof in de sterkte van hun beleidsvoerende vermogen. Mede daarom wordt komaf gemaakt met de 80-85 procentnorm die bepaalde dat de loonkosten van het personeel dat bezoldigd wordt met de werkingsuitkeringen niet meer mochten bedragen dan 80-85 procent van de jaarlijkse werkingsuitkeringen. Doel van die norm was de vaste kosten in de hand te houden en voldoende financiële ruimte laten voor de exploitatie en de werking van de instellingen.¹⁴⁹ Omdat de berekeningswijze van de norm al te complex was en – in het licht van het gegroeide beleidsvoerende vermogen van de instellingen – weinig meerwaarde bood, wordt de norm nu afgeschaft.¹⁵⁰ Het algemene toezicht door de regeringscommissarissen wordt geacht te volstaan om een ontsparing van het financieel beleid van de instellingen van hoger onderwijs te voorkomen.¹⁵¹

40. Verder zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in de nasleep van de **overgang van hbo5-opleidingen en specifieke lerarenopleidingen naar graduaatsopleidingen en educatieve masters**. Zo past het wijzigingsdecreet van 1 maart 2019 de definitie aan van “het integratiekader” in de Codex Hoger Onderwijs opdat lectoren uit de specifieke lerarenopleiding van een CVO die naar een universiteit overgaan hun specifieke pensioenrechten kunnen behouden.¹⁵² Ook personeelsleden die van een CVO automatisch naar een hogeschool zijn overgegaan en bij overeenkomst tussen de hogeschool en een universiteit aan de universiteit zijn toegewezen, kunnen in het integratiekader worden opgenomen.¹⁵³ Het wijzigingsdecreet van 1 maart 2019 voorziet daarnaast nog in een hele reeks andere overgangsmaatregelen voor personeel van hbo5-opleidingen en specifieke lerarenopleidingen, onder meer met betrekking tot de wedertewerkstelling van vastbenoemde personeelsleden uit het bestuurs- en ondersteunend personeel van een CVO die terechtkomen in het stelsel van terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking.¹⁵⁴ Voor lectoren met een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur die op het moment van de overgang naar een hogeschool ten minste tien jaar in het ambt van lector tewerkgesteld

zijn, is voorzien in een verplichting hen vast te benoemen na een gunstige evaluatie (die binnen drie jaar na de overgang moet plaatsvinden).¹⁵⁵ Voor de tijdelijke personeelsleden die op 31 augustus 2019 niet voldoen aan de voorwaarde voor een vaste benoeming in het ambt van lector, is voorzien in een aanstelling van onbepaalde duur met de *mogelijkheid* om vast benoemd te worden mits het hogeschoolbestuur daarmee instemt.¹⁵⁶

Het decreet van 4 mei 2018 voorzag in een financieringsmechanisme voor de hogescholen die hbo5-opleidingen overnamen van centra voor volwassenenonderwijs.¹⁵⁷ Nu wordt ook voor instellingen die geen hbo5-opleidingen overgenomen hebben, maar wel graduaatsopleidingen willen beginnen aanbieden, een analoog financieringsmechanisme uitgewerkt.¹⁵⁸ Met het voorliggend artikel wordt de financiering van deze graduaatsopleidingen geregeld, naar analogie met de financiering van graduaatsopleidingen aangeboden door instellingen die hbo5-opleidingen overgenomen hebben.

Voor graduaatsopleidingen die zich specifiek richten naar zijinstromers zou het moeilijk zijn te voldoen aan de verplichting ten minste één studietraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten per academiejaar aan te bieden. Daarom wordt de bepaling voor graduaatsopleidingen, anders dan voor bachelor- en masteropleidingen, nu omgevormd tot een verplichting ten minste *één modeltraject* aan te bieden, waarvan de studieomvang per academiejaar, in functie van de doelgroep van de opleiding, kleiner kan zijn.¹⁵⁹

41. Wat de **lerarenopleidingen** betreft, verduidelijkt het wijzigingsdecreet van 1 maart 2019 het systeem van studietoelagen bij lerarenopleidingen. Ingevolge het decreet van 4 mei 2018 bepaalt het decreet betreffende de studiefinanciering (vanaf 1 september 2019) dat “Iedere student [...] een studietoelage [kan] krijgen voor het behalen van een diploma voor twee bachelors, twee graduatoren, een master, een lerarenopleiding en voor het voltooien van een voorbereidingsprogramma en een schakelprogramma.”¹⁶⁰ Nu wordt verduidelijkt dat het studietoelagekrediet ook geldt voor een *derde* bachelor- of graduaatsopleiding, dan wel een *tweede* masteropleiding, wanneer een van

147. Zie daarover ook *supra* nr. 18.

148. Art. IV.96, § 1 CHO, zoals ingevoegd bij art. 54 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

149. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 6 en 35.

150. Opheffing van (de verwijzing in art. III.75, eerste lid en art. V.244, § 1, derde lid CHO naar) art. IV.19, IV.32, V.39, tweede lid en V.60, zesde lid CHO bij art. 40, 44, 46, 86, 87 en 97 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

151. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 6 en 36.

152. Art. I.3, 35° CHO, zoals gewijzigd bij art. 11 wijzigingsdecreet 1 maart 2019. Zie: MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 21.

153. Art. V.64 en V.206/3 CHO, zoals gewijzigd bij art. 88 en 91 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

154. Zie art. V.79/4 en V.206/7 CHO, zoals gewijzigd bij art. 89 en 93 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

155. Art. V.206/2, § 2, tweede lid CHO, zoals vervangen bij art. 90 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

156. Art. V.206/2, § 2, derde lid CHO, zoals vervangen bij art. 90 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

157. Art. III.42/1 CHO, zoals ingevoegd bij art. 174 decreet 4 mei 2018.

158. Art. III.42/2 CHO, zoals ingevoegd bij art. 39 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

159. Art. II.200, § 3, derde lid CHO, zoals ingevoegd bij art. 31 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

160. Art. 21, § 1, eerste lid decreet 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap.

de gevolgde opleidingen een lerarenopleiding was.¹⁶¹ Tegelijkertijd is een generieke verwervingsgrens ingeschreven om te bepalen tot wanneer een student in aanmerking komt voor een studietoelage.¹⁶²

Anderzijds wijzigt het regels voor de organisatie van de educatieve master. De component leraarschap in een educatieve masteropleiding heeft ongeacht de studieomvang van de educatieve masteropleiding een studieomvang van ten minste 45 studiepunten. De 15 resterende studiepunten van de component leraarschap kunnen in beginsel op drie manieren worden opgenomen: als een keuzetraject in de academische bacheloropleiding, als een voorbereidingstraject voorafgaand aan de educatieve masteropleiding, of – als een instelling de twee eerste opties voorziet – als een pakket keuzevakken in de educatieve masteropleiding.¹⁶³ Die eerste optie – de indaling in de bacheloropleiding – blijkt niet voor alle opleidingen ideaal. Daarom wordt voor specifieke opleidingen een uitzondering gemaakt op de verplichting om 15 studiepunten te laten indalen in de academische bacheloropleiding.¹⁶⁴ Studenten uit een van deze bacheloropleidingen die een educatieve master willen aanvatten, kunnen het pakket van 15 studiepunten component leraarschap verwerven in het kader van een voorbereidingsprogramma (optie 2) of als een pakket van keuzevakken in de educatieve masteropleiding (optie 3, dus ook als optie 1 niet wordt aangeboden).¹⁶⁵

Verder wordt de mogelijkheid om een educatieve masteropleiding enkel te organiseren in de vorm van een consecutief traject uitgebreid. Het decreet van 4 mei 2018 voorziet deze optie reeds voor educatieve masteropleidingen aan hogescholen, in het kader van een School of Arts. Ook universiteiten kunnen voortaan voor bepaalde educatieve masters enkel een consecutief traject voorzien, met name binnen de studiegebieden sociale gezondheidswetenschappen, geneeskunde of biomedische wetenschappen.¹⁶⁶

42. Daarnaast bevat het wijzigingsdecreet van 1 maart 2019 enkele **bepalingen met betrekking tot specifieke**

opleidingen en instellingen. Zo regelt het de toekomstige financiering van de graduaatsopleidingen in de nautische wetenschappen aan de Hogere Zeevaartschool,¹⁶⁷ evenals de naamswijziging van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid in Faculteit voor Protestantse Theologie en Religiestudies.¹⁶⁸

Ook is het mogelijk gemaakt voor de erkende politietscholen om een aanvraag in te dienen voor de registratie als instelling voor hoger onderwijs.¹⁶⁹ Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de wens van de federale overheid die er, in het kader van de hervorming van het politietoelwijs, naar streeft de door haar erkende politietscholen diploma's van hoger onderwijs te laten uitreiken, volgens de regelgeving van de gemeenschappen.¹⁷⁰

De Vlerick Business School, de Antwerp Management School en het Instituut voor Tropische Geneeskunde, tot slot, zijn drie verzelfstandigde instellingen met eigen rechtspersoonlijkheid, die – hoewel ze geen universiteit zijn – wel nauwe banden hebben met universitaire instellingen en gelijkaardige opdrachten vervullen als universiteiten op het gebied van post-initieel onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening.¹⁷¹ Voor die opdrachten is op hen ook de regelgeving met betrekking tot universiteiten van toepassing. Om dat te verduidelijken, wordt een interpretatieve bepaling toegevoegd aan de Codex Hoger Onderwijs.¹⁷² De drie genoemde instellingen komen evenwel niet in aanmerking voor andere rechten of bevoegdheden die exclusief toebehoren aan de eigenlijke universiteiten.¹⁷³

43. De Vlaamse Regering streeft ernaar alle studenten uit het hoger onderwijs **ondernemend te leren handelen**. Daartoe is “ondernemend handelen” toegevoegd als een transversale competentie van de bacheloropleidingen (zowel professioneel als academisch); en is aan het beheersen van “beroepsgerichte competenties” als deel van de eindfase van een professionele bachelor of academische master toegevoegd: “al dan niet als ondernemer”.¹⁷⁴ Daarmee wil men

161. Art. 21, § 1, tweede-vijfde lid decreet 8 juni 2007, zoals ingevoegd bij art. 5 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

162. Zie voor de (vrij technische) bepalingen: art. 23, § 3 decreet 8 juni 2007, zoals gewijzigd bij art. 6 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

163. Art. II.114, § 1, derde en vierde lid CHO, zoals vervangen bij art. 111 decreet 4 mei 2018.

164. Het gaat met name om de bacheloropleidingen uit het studiegebied Architectuur, Audiovisuele en beeldende kunsten, Bewegings- en revalidatiewetenschappen, Biomedische wetenschappen, Diergeneeskunde, Farmaceutische wetenschappen, Geneeskunde, Industriële wetenschappen en technologie, Muziek en podiumkunsten, Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen, Sociale gezondheidswetenschappen, Tandheelkunde, Toegepaste biologische wetenschappen, of Toegepaste wetenschappen.

165. Art. II.114, § 1, zesde en zevende lid CHO, zoals ingevoegd bij art. 19, 1° wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

166. Art. II.114, § 6, CHO, zoals ingevoegd bij art. 19, 2° wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

167. Art. 3/1 decreet 20 februari 2009 betreffende de Hogere Zeevaartschool, zoals ingevoegd bij art. 9 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

168. Art. II.31, 1°, II.106 en III.114, § 1, 3, 5 en 7 CHO, zoals gewijzigd bij art. 16, 18, 41 en 42, 1° en 3° wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

169. Art. II.6, § 4 CHO, zoals ingevoegd bij art. 14 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

170. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 22-23.

171. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 21-22.

172. Art. II.2, tweede lid CHO, zoals ingevoegd bij art. 12 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

173. Art. II.4 CHO, zoals gewijzigd bij art. 13 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

174. Art. II.141 CHO, zoals gewijzigd bij art. 23 wijzigingsdecreet 1 maart 2019.

ondernemerschap aanbieden als mogelijke carrièrekeuze voor alle studenten die afstuderen in het hoger onderwijs.¹⁷⁵

44. Tot slot golden op basis van diverse wetgeving verschillende voorwaarden voor het **aanleveren en**

goedkeuren van de jaarrekeningen door de instellingen voor hoger onderwijs.¹⁷⁶ Daar wordt, op vraag van het Rekenhof, van afgestapt. Voortaan gelden de formaliteiten uit het Rekendecreet: de jaarrekening moet uiterlijk op 31 maart van het volgende jaar aan het Rekenhof worden bezorgd.¹⁷⁷

175. MvT, *Parl.St.* 2018-2019, nr. 1770/1, 26.

176. Naast de Codex Hoger Onderwijs bevatten ook de wet van 27 juli 1971 op de financiering en de controle van de universitaire instellingen; het besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 betreffende de boekhouding, de jaarrekening, het rekeningstelsel en de controle voor de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, en het Rekendecreet (decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof) bepalingen ter zake.

177. Art. IV.83, § 1, tweede lid, 3° en 4° (nieuw) CHO. Art. 43, § 2 wet 27 juli 1971 wordt opgeheven (art. 2 en 48 wijzigingsdecreet 1 maart 2019).